

Els centres educatius d'educació infantil

Codi: 102012

Crèdits: 8

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	FB	2	A

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Cecilia Inés Suarez Rivarola

Correu electrònic: Ceciliaines.Suarez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És aconsellable:

- El coneixement funcional d'una llengua de la Unió Europea (a més de la pròpia/de les pròpies).
- La lectura d'articles educatius relacionats amb la temàtica que aborden els continguts d'aquesta assignatura i que figuren a la bibliografia bàsica recomanada.
- La cerca de documentació per conèixer i argumentar.
- Reflexionar sobre la pròpia experiència educativa.
- Tenir predisposició per al treballar en equip.

Objectius

L'assignatura està orientada a analitzar la situació de qualsevol tipus d'institució educativa (centres, programes i projectes) per a la infància, en els sistemes educatius de la Unió Europea, fent especial èmfasi en els sistemes català i espanyol.

També està orientada a comprendre i identificar els processos i institucions que han promogut i promouen innovacions en qualsevol territori europeu.

Aquest enfocament sistèmic no deixarà de considerar la institució educativa com a unitat d'anàlisi i intervenció.

Alguns dels objectius formatius que destacariem de l'assignatura són:

- Comprendre la xarxa europea que configuren els diferents sistemes d'atenció a la infància.
- Analitzar els sistemes d'atenció a la infància d'Espanya i Catalunya.
- Identificar les institucions i els programes innovadors dedicats a la Primera Infància que promouen els drets dels infants.

- Conèixer diferents tipus d'institucions d'Educació Infantil (centres, programes i projectes)

Competències

- Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els estudiants.
- Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en Educació Infantil.
- Conèixer la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització.
- Demostrar que comprèn la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació infantil i als seus professionals.
- Demostrar que coneix l'evolució de models de millora de la qualitat amb aplicació als centres educatius.
- Dominar habilitats socials en el tracte i relació amb la família de cada estudiant i amb el conjunt de famílies.
- Generar propostes innovadores i competitives en la investigació i en l'activitat professional.
- Participar en l'elaboració i seguiment de projectes educatius d'Educació Infantil en el marc de projectes de centre i en col·laboració amb el territori i amb altres professionals i agents socials.
- Participar i implicar-se en els actes, reunions i esdeveniments de la institució a la qual es pertany.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, en el context europeu i en l'internacional.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).
- Valorar la importància del treball en equip.
- Valorar la relació personal amb cada estudiant i la seva família com a factor de qualitat de l'educació.

Resultats d'aprenentatge

1. Accedir a una informació bàsica i contextual de les principals aportacions pedagògiques teòriques i pràctiques que incideixen en la professió docent.
2. Analitzar críticament i autònomament les principals formulacions i pràctiques pedagògiques en l'actualitat tot sent capaç d'argumentar l'assumpció de criteris propis.
3. Analitzar, contextualment i pedagògicament, projectes educatius i informes d'avaluació nacionals i internacionals que versin sobre l'educació infantil i primària i que ajuden a prendre decisions en l'àmbit de la política educativa.
4. Aprofundir en el coneixement de determinats autors i moviments pedagògics que han tingut una especial rellevància en el pensament i la pràctica educativa en el nostre país.
5. Assumir que la diversitat i pluralitat d'idees, de pràctiques i d'institucions educatives constitueix un valor a defensar.
6. Comprendre els principals corrents del pensament contemporani d'influència educativa i la seva repercussió en les etapes educatives d'infantil i primària.
7. Comprendre l'evolució històrica dels principals corrents del pensament pedagògic a partir dels diversos contextos canviants que incideixen en la docència.
8. Contrastar i sintetitzar informació sobre centres d'educació infantil en el sistema educatiu català, espanyol, europeu i l'internacional, tot explicant experiències i exemples de pràctiques innovadores a través d'un estudi realitzat en equip.
9. Conèixer i elaborar un pla de seguiment de projectes educatius d'Educació Infantil en el marc d'un centre que col·labori amb el territori i amb altres professionals i agents socials.
10. Elaborar, en grup, propostes de formació innovadores que contemplin els equips interdisciplinars propis d'una institució d'atenció a la primera infància.
11. Identificar i valorar algunes de les principals formulacions pedagògiques de l'actualitat i la seva repercussió pràctica en els centres.
12. Introduir-se en el coneixement dels principals moviments pedagògics internacionals i, especialment europeus, que han influït en la teoria i pràctiques pedagògiques contemporànies d'incidència en l'escola infantil i primària.
13. Observar i descriure les principals limitacions però també possibilitats dels actuals projectes i pràctiques educatives de diferents centres i professionals de la docència.
14. Utilitzar habilitats socials en les relacions amb els infants, amb les seves famílies i amb els professionals dels centres objecte d'estudi.
15. Utilitzar tècniques com el genograma, el fotograma, les fotografies familiars, els àlbums familiars per analitzar críticament les relacions familiars pròpies i alienes.

16. Utilitzar tècniques gràfiques per analitzar la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització.
17. Valorar i respectar les diverses aportacions pedagògiques dels diferents moviments i autors de rellevància contemporània.

Continguts

- L' Educació Infantil en el sistema educatiu espanyol i català.
 - Diferents serveis d'atenció i educació infantil a Catalunya i España.
 - Suport legislatiu per a la família.
 - L'escola infantil. Marc legislatiu.
- Situació de l' Educació Infantil en el context europeu i internacional.
 - Serveis d'atenció als infants i les seves famílies.
 - Atenció col·lectiva i atenció individual als diferents països europeus.
 - Aspectes quantitatius i qualitatius dels diferents serveis.
- La innovació educativa en l'etapa 0-6. Precedents i situació actual.
 - Innovacions centrades en el desenvolupament curricular.
 - Innovacions centrades en l'organització del centre.
 - Innovacions centrades en la relació amb l'entorn.
- Centres educatius d'Educació Infantil. Tipologia i funcions.
 - Diferents serveis de suport educatiu per infants.
 - Diferents serveis de sosteniment a la maternitat i la parentalitat.
 - Activitats de vida quotidiana.

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra a continuació.

Les activitats formatives dins d'aquesta assignatura poden ser de tipus dirigides, supervisades i autònomes:

- Les **activitats dirigides** estan conduïdes pel professorat implicant la participació activa del grup classe en el procés d'aprenentatge. Poden ser o classes amb tot el gran grup, o seminaris i sessions en grup reduït. Les classes amb tot el grup es basen en presentacions dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Els seminaris i sessions pràctiques són espais de treball per aprofundir, analitzar, contrastar, debatre, viure, reflexionar i avaluar els continguts de l'assignatura.
- Les **activitats supervisades** es refereixen a activitats d'aprenentatge i tutories, mitjançant les quals els estudiants, individualment i/o en grup, treballen per a l'assoliment de l'aprenentatge. Aquestes activitats estaran estructurades de forma concreta, conegudes a l'inici de l'assignatura, i permetran l'aprofundiment i aplicació dels continguts de l'assignatura.
- El **treball autònom** és el que realitza l'estudiant de forma independent per desenvolupar les competències i assolir els objectius de l'assignatura.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Coneixement de camp	5	0,2	3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 17
Magistral en gran grup	15	0,6	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 16,

Seminaris de lectura, de temàtica i de coneixement de camp	40	1,6	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 17
Tipus: Supervisades			
Autoavaluació, coavaluació, heteroavaluació	20	0,8	1, 2, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17
Treball supervisat a l'aula i a la tutoria	20	0,8	1, 2, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17
Tipus: Autònomes			
Treball autònom individual i grupal	100	4	2, 4, 5, 8, 9, 10, 14, 15, 16

Avaluació

Carpeta d'aprenentatge

El primer dia del curs el professorat lliurarà l'índex de la Carpeta d'Aprenentatge que inclourà cadascun dels productes i de les evidències que la componen, detallant les dates de lliurament i revisió de la mateixa.

Les activitats pràctiques estaran distribuïdes al llarg de tota l'assignatura en els diferent seminaris i, en les sessions indicades, es presentarà la carpeta amb les evidències que l'estudiant hagi de tenir realitzades segons els terminis de l'índex.

Per poder superar l'assignatura s'han de presentar totes i cadascuna de les evidències de la Carpeta d'Aprenentatge que es proposa i s'han de realitzar les activitats d'autoavaluació, d'avaluació entre iguals i d'avaluació pel professorat.

Els estudiants que ho desitgin podran realitzar tasques voluntàries que complementin la seva carpeta d'aprenentatge. Aquestes tasques i les seves evidències no poden substituir cap de les evidències descrites en l'índex de la Carpeta d'Aprenentatge.

La devolució de les activitats es farà a les presentacions públiques de la Carpeta i l'estudiant que vulgui fer revisió de manera individual, ho farà en l'horari de tutories que el professorat té establert per aquesta assignatura i que es consigna en el programa.

Per tal de superar l'assignatura cal tenir una mitjana igual o superior a 5. Per a poder fer la mitjana amb les activitats cal treure mínim un 5 en cadascuna de les activitats avaluatives obligatòries. Les qualificacions obtingudes en cadascuna de les activitats avaluatives es lliuraran a l'estudiant mitjançant publicació dels resultats al Campus Virtual en els 20 dies següents al seu lliurament. L'estudiant que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en els 15 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories establert.

L'alumnat que durant el curs hagi fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de la situació de cada estudiant. El professorat indicarà a l'alumnat els requisits per poder recuperar les parts no superades.

Els i les alumnes que repeteixen l'assignatura s'han de posar en contacte al començament del curs per concretar els requeriments per superar l'assignatura.

Observacions respecte l'avaluació

L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria. L'estudiant que no assisteixi al 80%, com a mínim, de les sessions dirigides i a totes les sessions d'avaluació no podrà ser avaluat amb els instruments que es descriuen i es considerarà no presentat.

Els justificants que algunes vegades es presenten en cas d'absència serveixen únicament per explicar l'absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat. Només en els casos relacionats amb temes mèdics i judicials, i degudament documentats, el professorat responsable de l'assignatura podrà arbitrar, si és possible, activitats complementàries que compensin la presencialitat exigida.

Cal mostrar una actitud compatible amb la professió educativa com a requisit per aprovar l'assignatura. Algunes competències són: escolta activa, respecte, participació, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, no jutjar, argumentar, ús del mòbil adequat, etc.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Recordem que, en el cas de la llengua catalana, a 1r i 2n curs es demana que l'estudiant tingui una competència lingüística equivalent al Nivell 1 per a Mestres d'Educació Infantil i Primària; i que a partir del 3r curs del Grau l'estudiant haurà d'haver mostrat una competència equivalent al Nivell 2 per a Mestres d'Educació Infantil i Primària (més informació sobre aquests nivells a <http://www.uab.cat/web/els-estudis/-competencia-linguistica-1345698914384.html>).

Es tindran en compte el rigor informatiu i la correcció conceptual, la claredat i la coherència expositiva (oral i escrita) i l'adequació i la correcció lingüístiques. Així mateix, es considerarà la participació, implicació i actitud de l'alumnat durant el desenvolupament de les activitats i sessions d'aula. El professorat podrà suspendre o baixar la nota de l'activitat que consideri que no reuneixi uns mínims acadèmics en els aspectes esmentats.

Totes les activitats avaluables estaran sotmeses a criteris formals, entre ells ortografia, redactat i presentació. Abans d'entregar una evidència d'aprenentatge, cal comprovar que s'ha escrit correctament les citacions en el text i referències bibliogràfiques seguint la normativa APA 7 a. Ed. i d'acord a la documentació que es resumeix en fonts de la UAB:

https://ddd.uab.cat/pub/recdoc/2016/145881/citrefapa_a2016.pdf

http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_03.html

La còpia i el plagi són robatoris intel·lectuals i, per tant, constitueixen un delictes que serà sancionat amb un zero en tot el bloc on es situï el treball. En el cas de còpia entre dos alumnes, si no es pot saber qui ha copiat de qui, s'aplicarà la sanció a tots dos alumnes.

Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part significativa del treball d'un/a altre/a company/a.

Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital (més informació sobre plagi a http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html).

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Les dates d'avaluació i recuperació (provisionals) són:

Grup 61: 05/11, 10/12, 25/03 i 13/05. La data de recuperació és el 27 de maig.

Grup 62: 27/10, 15/12, 23/03, 18/05 i 01/06. La data de recuperació és el 15 de juny.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Crònica d'una formació (avaluació individual)	20%	0	0	1, 7, 15, 16
Estudi Situació de l'Educació Infantil en el context europeu (avaluació grupal)	10%	0	0	2, 3, 5, 6, 8, 12, 17
Estudi d'un Servei d'Atenció a la Infància i a les Famílies a Catalunya (avaluació grupal)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 17
Evidències d'activitats de seminaris, realització i lliurament de les activitats pràctiques / exercicis (avaluació individual i en petits grups)	15%	0	0	3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 15, 16
Prova de síntesi reflexiva (avaluació individual)	30%	0	0	1, 2, 7, 17

Bibliografia

Alcrudo, P.; Alonso, A.; Escobar, M.; Hoyuelos, A.; Medina, À. y Vallejo, A. (2015). *La educación infantil en España. Planteamiento, situación y perspectiva de la educación de 0 a 6 años*. Madrid: Escuela de Fantasía, S.L. Recuperat de https://issuu.com/platamadrid/docs/la_educacion_infantil_en_e

Angel, C. et.al. (1994). *Temas d'Infància. Educar de 0 a 6 anys*. Volum I i II. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.

Barbieri, N. (2019). *Innovació social i educació 0-3 anys*. Barcelona: IGOP (Projecte RecerCaixa "Edu 0-3").

Blasco, J. (2016). *De l'escola bressol a les polítiques per a la petita infància*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Recuperat de https://www.fbofill.cat/sites/default/files/Dossier%20Premsa-petita%20infancia%20_210916.pdf

Casas, F. (coord.) (1998). *Primera infància. Demanda social i propostes de treball en els ens locals*. Barcelona: Diputació de Barcelona, Serveis Socials.

Díez Navarro, C. (1995). *La oreja verde de la escuela. Trabajo por proyectos y vida cotidiana en la escuela infantil*. Madrid: Ediciones de la Torre.

Díez Navarro, M. C. (1999). *Un diario de clase no del todo pedagógico. Trabajo por proyectos y vida cotidiana en la escuela infantil*. Madrid: Ediciones de la Torre.

Díez Navarro, M.C. (2019). *Caramelos de violeta. Hacia la dulce metamorfosis de nuestras escuelas*. Barcelona: Graó.

Diputació de Barcelona (2001). *Serveis per a la infància: marc de referència per a polítiques educatives en l'àmbit municipal*. Sèrie Estudis, núm. 7. Recuperat de <https://www.diba.cat/documents/113226/11c47cfa-8a3c-49e8-91b9-1cd1b66a4df6>

European Commission/EACEA/Eurydice (2019). *Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe - 2019 Edition. Eurydice Report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Recuperat de https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/topics/early-childhood-education-and-care_en

Forner, A. (coord.) (1999). *L'educació dels més petits*. Barcelona: Diputació de Barcelona.

Forner, À.; Acedo, C. i Recasens, J. (2001). *Serveis per a la infància: Marc de referència per a polítiques educatives en l'àmbit municipal*. (Estudis educació 7): Barcelona, Diputació de Barcelona.

Departament de Ensenyament. Generalitat de Catalunya (2017). *Marc de la innovació pedagògica a Catalunya*. Barcelona: Departament de Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

Moyano, S. (2020). *Entre el riesgo y la certeza en las prácticas de protección a la infancia. Notas para abrir una conversación*. Disponible en <http://revistainterrogant.org/entre-el-riesgo-y-la-certeza-en-las-practicas-de-proteccion-a-la-infancia-notas-para-a>

OECD (2017). *Education at a Glance 2017. OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.

ONU (2006). *Comité de los Derechos del Niño. Observación general N°7: Realización de los derechos del niño en la primera infancia*, 20 septiembre 2006, CRC/C/GC/7/Rev.1, Recuperado de: <http://www.refworld.org/es/docid/4ffd3dc02.html>

ONU (2013). *Comité de los Derechos del Niño. Observación general N°17 sobre el derecho del niño al descanso, el esparcimiento, el juego, las actividades recreativas, la vida cultural y las artes (artículo 31)*, 17 abril 2013, CRC/C/GC/17. Recuperado de: <http://www.refworld.org/es/docid/51ef9bf14.html>

ONU (2016). *Comité de los Derechos del Niño. Observación general núm. 19 sobre la elaboración de presupuestos públicos para hacer efectivos los derechos del niño (art. 4)*. Recuperado de: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC%2fC%2fGC%2f19&Lang=en

Pérez-Testor, C. (1995). *Nous models família en l'entorn urbà*. Barcelona: Departament de Benestar Social. Generalitat de Catalunya.

Penn, H. (1997). *Què passa a les escoles bressol? Comparació de les escoles bressol a Espanya, Itàlia i Regne Unit*. Temes d'Infància, núms. 28-29, Barcelona: Rosa Sensat.

Quinto Borghi, B. (2010). *Educación en el 0-3. La práctica reflexiva en los nidi d'infanzia*. Barcelona: Graó.

Ramis Assens, A. (2016). *Famílies i mestres, Entendre'ns per educar*. Vic: Eumo

Rodríguez García, A. (s.d.). *Género, sexo y la construcción de la identidad*. Recuperat de <https://anarodriguezgarcia.com/publicaciones/1117-2/>

Trotta, T. i Troya, M.S. (2018, octubre 4). La pobreza infantil en España nos lleva a desaprovechar talento. *El País*, secció *Planeta Futuro*. Recuperat de https://elpais.com/elpais/2018/10/03/planeta_futuro/1538570523_817380.html

Tejada, J. (2008). *Los agentes de la innovación en los centros educativos. Profesores, directivos y asesores*. Málaga: Ediciones Aljibe.

Zabalza, M. (1996). *Calidad en la Educación Infantil*. Madrid: Narcea.

Revistes i pàgines electròniques d'interés:

Diputació de Barcelona

<http://www.diba.es/>

Institut Infància i adolescència

<https://institutinfancia.cat/>

Observatorio de la Infancia de la Junta de Andalucía:

<https://www.observatoriodelainfancia.es/oia/esp/index.aspx>

Organización para la Cooperación y Desarrollo Económicos (OCDE)

<https://www.oecd.org/>

Revista Infància a Europa

<https://www.rosasensat.org/revistes/infancia-europa/>

Temes d'Educació- Generalitat de Catalunya:

<http://web.gencat.cat/ca/temes/educacio/>

Unió Europea

https://europa.eu/european-union/index_en